

Bilar bilar bilar

- A. General Motors skapade bilhistoria genom att under ett och samma år bygga de tre olika bilmodeller som sedan kommit att kallas GM:s tre kronjuveler.
Vad hette dessa bilmodeller?
- B. Den här ikoniska bilmodellen tillverkas än idag.
Men vilket år startade det hela?

- C. Här söker vi ett bilmärke som handbyggdes mellan åren 1971 och 1987. Det kännetecknades av lyx och kostade hela tre gånger så mycket som en Cadillac av dyraste modell. Till och med Elvis, som annars var en riktig Cadillac-kille, ägde flera under sin livstid.
Vad heter bilmärket?

A _____

B _____

C _____

Plats för möten

Folkrörelserna var tidiga med att bygga egna samlingslokaler. Frikyrkorörelsen var först, följt av nykterhetsrörelsen och senare arbetarrörelsen. I lokalerna tillämpades och utvecklades demokratin. Det blev en plats att samlas kring gemenskap, möten, kultur och bildning. Lokalerna fyller en viktig funktion än i dag för rörelsen där vi själva sätter agendan i våra alkoholfria miljöer.

I följande frågor synliggörs tre olika byggnader, men på vilka svenska orter ligger de?

- A. Var uppfördes den första samlingslokalen inom IOGT?
- B. Denna träbyggnad ansågs när den uppfördes vara den största IOGT-lokalen i världen, **i vilken ort låg denna?**
- C. En av 1900-talets mera framträdande svenska arkitekter ritade denna IOGT-NTO-lokal under 1970-talet i samband med att han även ritade bostadsområdet. **Vilken ort söker vi?**

A _____

B _____

C _____

Namn namn namn!

Namn är ju något som vi alla har och berörs av. Vad människor man möter heter och inte heter är ständiga samtalsämnen i sociala sammanhang. Har du ett namn som ofta väcker frågor? Är du lite osäker på om det är Andersson eller Johansson som är det vanligaste efternamnet? Tycker du det är spännande att läsa på om olika namnskick?

Här kommer en fråga för dig!

- A. Det går ju trender i namn. Ibland ska man heta något vanligt för att inte bli mobbad. Ibland ska man heta något unikt för att inte heta samma som alla andra. **Hur många svenskar har ett unikt förnamn?**
- B. Nyfödda barn får ju ofta ett namn. **Hur många av de barn som föddes 2018 fick heta Sture?**
- C. Ett typ av namn som är extra roligt att prata om är ju dubbelnamn! Både i Sverige och i Norge använder vi oss av dubbelnamn. **Vilket är det vanligaste manliga dubbelnamnet i Norge och Sverige och hur många bärare har det vanligaste svenska dubbelnamnet?**

A _____

B _____

C _____

Nykterhetssång och...

Folkrörelserna lånade gärna kända melodier till sina sånger. Det gör att nykterhetssånger ibland dyker upp i andra sammanhang.

- A.** Nykterhetsrörelsen sjunger om ofärdens brand och arbetarrörelsen om orättens borg men melodin är densamma. Ursprunget är en teaterpjäs från 1846 om en historisk gestalt. Denna historiska personlighet förknippas med en kyrkoman som skrev en visa som också funnits med i nykterhetsrörelsens sångböcker. **Vad heter denna medeltida visa?**
- B.** Arkeologiprofessor Johan Bergman ville minska de kristna inslagen i IOGT:s ritualer och sångbok. Kanske var det därför valde att sätta ny text till en amerikansk väckelsesång när han skrev Godtemplarordens sång. Det amerikanska originalet hade inspirerats av ett blodigt slag under amerikanska inbördeskriget. **Vad hette platsen för slaget?**
- C.** Denna sång, som sjungs både inom arbetar- och nykterhetsrörelsen, kom till Sverige via Norge men har sitt ursprung i ett helt annat land. På originalspråket nämns tre färger i den första versen. **Vilka? Och vad hette egentligen adelsmannen som nämns i sången?**

A _____

B _____

C _____

Det självklara ämnet

- A. Att IOGT-NTO varit en viktig kraft för att påverka alkoholpolitiken under lång tid har nog inte gått särskilt många förbi. En viktig händelse i den svenska alkoholpolitiska historien är nykterhetskommittén som tillsattes 1944 och vars utredning man kan säga ledde till motbokens avskaffande. Nykterhetskommittén leddes av två herrar (den ena avgick innan arbetet avslutades och ersattes av den andre). **Vad hette dessa?**
- B. En annan utredning som var i ropet för tio år sedan beräknade att narkotikamissbruket kostade det svenska samhället 62 miljarder kronor årligen. Det är naturligtvis ofantliga summor, men kostnaden skiljer sig väldigt mycket beroende på vilket preparat det handlar om. **Vilken är Sveriges mest kostsamma drog på samhällsnivå?**
- C. Alkoholnormen är ett begrepp som IOGT-NTO-rörelsen har hjälpt att lansera i Sverige. Med ordet som bas har hundratusentals, kanske till och med miljontals människor, fått reflektera över alkoholens tilldelade roll i våra sociala liv och på sin egen alkoholkonsumtion. Inom IOGT-NTO har vi pratat olika mycket om alkoholnormen genom åren. **I vilken utgåva av medlemstidningen Accent nämndes ordet alkoholnorm eller alkoholnormen flest gånger?**

A _____

B _____

C _____

Välsmidd slagkraft

- A. Vad är det för bearbetningsverktyg som fotot återger?
- B. Just detta exemplar står intill en å där det fanns tre anläggningar för råvarubearbetning, för övrigt nära några hus ägda av en organisation inom nykterhetsrörelsen. **Vad heter ån?**
- C. En driftig person lät bygga alla de tre anläggningarna för råvarubearbetning vid ån. **Hur många år pågick verksamheten?**

A _____

B _____

C _____

Accentpodden

Accent är IOGT-NTO:s medlemstidning som startade redan 1965 och alltså är fem år äldre än förbundet. De första fem åren var tidningen IOGT:s och NTO:s medlemstidning. Numera är papperstidningen bara ett av flera medier som utgör Accent. Det senaste tillskottet är Accentpodden.

- A. Vilket år startade podden, hur många unika poddar har Accent hittills producerat och hur många timmar, minuter och sekunders lyssning är det sammanlagt?
- B. Vilket djur stör i podd-intervjun med IOGT-NTO:s ordförande Lucas Nilsson?
- C. Vart vänder sig den som känner sig kränkt eller utpekad av något som publicerats i papperstidning, webbtidning, tv- eller radioprogram som omfattas av det medieetiska systemet? Vem kan vända sig dit?

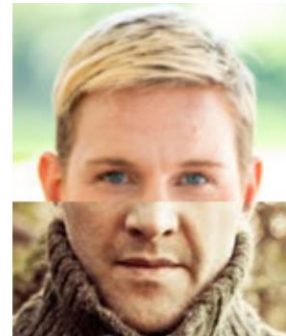
A _____

B _____

C _____

Nyktra ansikten

På bilderna ser ni ett antal mer eller mindre kända nykterister. **Vad heter de?**

A**B****C****D****E**

A _____

B _____

C _____

D _____

E _____

Inte bara fotbolls-EM och OS

Sommaren 2021 var det dags att genomföra flera stora sportevenemang som blivit uppskjutna från året innan pga Corona. Till exempel genomfördes både fotbolls-EM och OS och båda hette fortfarande "2020".

En tävling som genomförts sedan 1925 (och faktiskt även 2020) är en landskamp som är lite speciell och unik i sitt slag. I år genomfördes tävlingen den 4-5 september i Sverige.

- A. Vad kallas tävlingen i Sverige?
- B. Vilken svensk, manlig deltagare tog flest poäng för sitt lag?
- C. År 2007 deltog en tävlande i motståndarlaget, som tidigare samma år blivit världsmästare i sin sport. **Vad heter den personen och med vilket resultat vann hen sitt VM-guld?**

A _____

B _____

C _____

Ämbetet förenar

- A. Född 1892 avlade en av innehavarna av detta ämbete filosofie licentiatexamen för att år 1917 tillträda en befattning i svensk utrikesförvaltning. Året efter att han deltagit som svenskt ombud vid FN:s generalförsamling i Lake Success åtalades och dömdes denne man till fem års straffarbete för omfattande ekonomisk brottslighet. **Vem söker vi?**
- B. I en bok om två rykande pinnar och ett kärl med dryck berättar denna innehavare av samma ämbete bland annat om dess krav på långa arbetsveckor. Att personens storebror, född 1934, är svensk IT-pionjär är möjligen mindre känt än att deras gemensamma farmor var kusin med en av de norska statsministrarnas mormor. **Vem söker vi?**
- C. Att ha varit Sveriges generalkonsul i två nordiska huvudstäder kan sättas på denne ämbetsinnehavares meritlista. Studier i Dresden och direktör i ett sprithandelsföretag är andra sysselsättningar som vår person ägnat sig åt innan han under ett antal år beklädde sitt ämbete i Sverige, sitt tyskklingande namn till trots. **Vem söker vi?**
- D. Det ämbete som förenar personerna i frågorna ovan finns självklart inte bara i Sverige, och de sista frågorna är: **på vilken adress och vilket datum ägde premiären rum för den musikal som handlar om USA:s förste innehavare av ämbetet?**

A _____

B _____

C _____

D _____

Miljonlotteriets framgångar

I mitten på 1980-talet lanserade penninglotteriet den första skraplotten. Den ansågs så farligt ur spelansvarsperspektiv att den bara fick säljas av staten. År 1992 ändrades lagstiftningen och ideella organisationer fick också möjlighet att sälja skraplotter. För Miljonlotteriets kunder innebar det bl.a. att man inte längre behövde kontrollera lottnumret mot en separat dragningslista utan kunde direkt se om man vann när lotten skrapades.

- A. Miljonlotteriets första skraplott gjordes i samarbete med idrotten som också var med och delade på lottens överskott. Vilket specialidrottsförbund hade Miljonlotteriet samarbete med?
- B. För att sälja den första skraplotten hade Miljonlotteriet även samarbete med ett annat spelföretag. Vilket var det företaget?
- C. Överskotten från Miljonlotteriet är IOGT-NTO:s största inkomstkälla. Hur stort blev IOGT-NTO:s andel av Miljonlotteriets överskott 2019?

A _____

B _____

C _____

EU

- A. I en pågående diskussion om cancer i Europaparlamentet diskuteras olika ändringsförslag för Europaparlamentets gemensamma rapport att motverka cancer i EU. En parlamentariker lade ett bra ändringsförslag som bland annat påpekar att minska tillgängligheten av alkohol skulle vara ett effektivt sätt att minska EU:s cancerbörda.

Vad heter Europaparlamentarikern, vilket land kommer hen ifrån och vilken partigrupp tillhör hen som har föreslagit ändringsförslag 354 i den pågående processen som gäller rapporten i europaparlamentets utskott för cancerbekämpning?

- B. Som många vet utreds gårdsförsäljningsfrågan just nu. Centralt för den nya utredningen är ett rättsfall i Finland om Finlands alkohollag. Detta rättsfall gick hela vägen till ett förhandsavgörande i EU-domstolen. **Vilket målnummer har fallet och Vilka 4 paragrafer i det omtalade rättsfallet berör gårdsförsäljning?**

- C. Under våren kom ett viktigt domstolsavgörande som troligt kommer ha stora konsekvenser på svensk alkoholmarknadsförsäljning framöver. Fallet i fråga har nu överklagats till högsta domstolen. Rättsfallet handlar i grunden om ett antal reklambilder som whiskeytillverkaren Mackmyra publicerade på sina Facebook- och Instagramsidor.

En av bildtexterna till reklambilderna, som är en del av rättsfallet, lyfter en specifik högtid, vilken? Och vad är frågan som Mackmyra ställer i samma bild?

A _____

B _____

C _____

Kemi är grunden till allt

- A. Ämnet har varit känt av människor sedan mycket länge och har också gett namn till ett land. Det har en ledande position i flera tekniska avseenden och har många olika användningsområden. Ämnet kan ha två olika oxidationstal och har två stabila isotoper. Ämnets atomnummer är ett primtal.
Sverige har en stor produktion av detta ämne. Produktionen har ökat stadigt under de senaste 100 åren och fördubblats de senaste 30 åren. 2018 låg Sverige på 12:e plats i världen och på andra plats inom EU (tyvärr utan att få medalj). **Vilket grundämne söker vi?**
- B. Ämnet är ett av de vanligaste i universum och nybildas i viss utsträckning hela tiden. Det är färglöst, luktlöst och smaklöst men är ändå ädelt. Ämnet har i sin vanligaste form lika många protoner, neutroner och elektroner. Ämnets atomnummer är ett primtal.
Ämnet har många unika egenskaper där några är närmast obefintliga. Redan för över 100 år sedan belönades forskning om detta ämne med nobelpris. Upptäckten av en av ämnets spektakulära fysikaliska egenskaper belönades med nobelpris i slutet av 1900-talet. Ämnet har stor vetenskaplig och teknisk betydelse men är också populärt i mer lättsamma och lekfulla sammanhang. **Vilket grundämne söker vi?**
- c. Summera atomnumret för det grundämne som är vanligast i universum med atomnumret för det grundämne som är vanligast i jordatmosfären och slutligen med atomnumret för det grundämne som är vanligast i jordskorpan.
Lägg till atomnumret för det grundämne som har högst kokpunkt av alla grundämnena och minska med atomnumret för det grundämne som har högst smältpunkt av alla grundämnena. Lägg sedan till atomnumret för det grundämne som har lägst densitet av alla grundämnena.
Lägg till atomnumret för det grundämne som är vätska med högst atomnummer. Minska sedan med atomnumret för det grundämne som är gas med högst atomnummer.
Du har nu fått fram atomnumret för ett grundämne. Det är troligt att flera av deltagarna har burit med sig detta grundämne i en eller annan form till pumpentävlingen. Atomnumret är (givetvis) ett primtal. **Vilket grundämne söker vi?**

Samtliga grundämnena i frågan är relativt kända. De sex första grundämnena har enbart en bokstav i sin kemiska beteckning medan de två sista grundämnena liksom grundämnet som är det rätta svaret har två bokstäver i sin kemiska beteckning. Alla frågor avser förhållanden vid standardtryck och standardtemperatur (0 °C och 1 atm.).

A _____

B _____

C _____

Konsten

Att vara konstnär är oftast en individuell syssla, men ibland verkar konstnärer också som grupp. Den grupp vi frågar efter var inte bara pionjärer utan räknas även som en av världens längst bevarade konstnärsgupper.

- A. Vad är namnet på den konstnärsgrupp vi efterfrågar? (Ledtråd biprodukt i form av torkad stam och ciudad) och hur många medlemmar bestod gruppen av?
- B. Vem i gruppen levde längst respektive kortast liv?
- C. En av konstnärerna drabbades av en sjukdom vilken också inspirerade till skapandet av ett av hens verk. Vad hette konstnären och vilket namn fick verket?
- D. En av gruppens inriktningar inspirerades av en annan konstnär vars avbildningar ibland var i form av optiska illusioner. Vilken inriktning syftar vi på och vad var denna världskände konstnärs fullständiga namn?

A _____

B _____

C _____

D _____

Författaren regisserar

Många författare har fått se sina verk bli filmatiserade. Om man vill vara riktigt säker på att allt blir i enlighet med ens konstnärliga vision är det kanske bäst att göra det själv.

- A. Denna produktiva författare har fått mängder av sina romaner och noveller filmade. Kanske för att han har som princip att sälja filmrättigheterna till aspirerande ännu icke etablerade filmskapare för enbart en dollar. Han dyker också gärna upp i cameos i filmerna. Men han har faktiskt bara prövat på att själv regissera vid ett tillfälle. **I vilken herrtidning publicerades novellen som hans film är baserad på första gången?**
- B. Denna författare har blivit aktuell i år då uppföljaren till filmen baserad på hans novell The Forbidden äntligen släpptes på bio. Han har själv regisserat hela tre filmer. En av filmerna innehåller en mordisk psykoterapeut gestaltad av en skådespelare som själv är mest känd som regissör. **Vad heter skådespelaren?**
- C. Han fick inte själv regissera den Oscarsvinnande filmatiseringen av hans bästsäljare. Det fick han däremot chansen till sjutton år senare när den tredje delen i filmserien skulle göras. Denna, som också är baserad på en av hans böcker, kretsar kring en seriemördare med astrologisk anknytning. Obehagligt nog sägs denna film varit en av den verkliga seriemördaren Jeffrey Dahmers favoriter. Den första filmen i serien fick också en obehaglig koppling till verkligheten när en av filmens statister dömdes för mordet på en filmjournalist. **Vad hette statisten?**

A _____

B _____

C _____

Sportsligt?

A. Para ihop rätt figur med rätt logga. Placera dem i kronologisk ordning.

B. Hur många nationer deltog i de tidigast respektive senast genomförda arrangemangen i listan?

C. Sverige har varit värdland för liknande arrangemang vid två tillfällen.
Vilka år och vilka orter?

A _____

B _____

C _____

Öde, jämlikhet och mänsklighet

Öde, jämlikhet och mänsklighet är värdeord för en idrottsorganisation som vi ska titta närmre på i den här frågan. Organisationen är inte särskilt bekant för svenskar och är en del av en större organisation för samverkan mellan länder. Organisationens huvudsakliga syfte är att arrangera olika stora internationella idrottsevenemang.

- A. Roliga värdeord tänker ni! Men vad heter organisationen som har öde, jämlikhet och mänsklighet som värdeord?
- B. Frågan rör alltså en stor idrottsorganisation som arrangerar olika arrangemang av samma karaktär men något olika innehåll. **Vilka idrotter har alltid varit med på schemat?**
- C. Det stora arrangemanget 2010 blev skandalomsusat både inför och under tiden det pågick. Veckan innan arrangemanget skedde en stor olycka i anslutning till en av idrottsplatserna. **Vad hände?**

A _____

B _____

C _____

Scouting

- A. Medlemmar i Nykterhetsrörelsens Scoutförbund (NSF) är genom svenska Scouterna del av en världsomfattande rörelse. På världsnivå finns det två organisationer; World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS) och World Organization of the Scout Movement (WOSM). WAGGGS finns i 152 länder i världen och är den största frivilliga rörelsen tillägnad flickor och unga kvinnor. Enbart kvinnor är välkomna som medlemmar. Organisationen jobbar mycket med påverkansarbete gentemot beslutsfattare i frågor som är viktiga för flickor och unga kvinnor. WOSM har 172 medlemsorganisationer. Organisationen är öppen för både kvinnor och män även om det också i WOSM finns organisationer som enbart välkomnar män. **Vad kallas en organisation som är medlem i både WAGGGS och WOSM (förkortning räcker)?**
- B. NSF har en historia med många aktiva medlemmar på världsnivå. Just nu har Linn Ternefors rollen som International Commissioner gentemot WAGGGS. **Vilken NSF:are hade senast den rollen? Mellan vilka år?**
- C. Innan pandemin beräknades scoutrörelsen samla drygt 55 miljoner medlemmar. I Sverige har Scouterna fortsatt att växa trots pandemin, men så är tyvärr inte fallet i många av de andra medlemsorganisationerna. Även om scoutledare gjort stora insatser för att ställa om verksamheten ser grundförutsättningarna i våra samhällen mycket olika ut. Scouter är dock alltid redo att bidra i sina lokalsamhällen. Sedan pandemin bröt ut har scouter bland annat tillverkat skyddsvisir, deltagit i vaccinationskampanjer och distribuerat mat till människor i riskgrupp. Pandemin har samtidigt påverkat unga människors skolgång, möjlighet att ta sig ut på arbetsmarknaden och deras sociala liv. **Vad heter det initiativ som scoutrörelsen globalt är en del av som syftar till att hantera pandemins negativa inverkan på unga människor?**

A _____

B _____

C _____

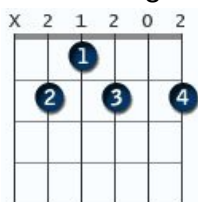
Musikteori

Musiken ska som bekant byggas utav glädje, men den praktiska uppbyggnaden kan också ses i ett mer praktiskt och i viss mån naturvetenskapligt perspektiv. Här kommer några frågor om hur musik blir till.

- A. Ett vanligt piano består av 88 tangenter. På en sådan standardiserad klaviatur, piano eller flygel, vad är namnen på följande två toner? Den **lägsta/första tonen** och **den 18:e tangenten nerifrån**, om man räknar både svarta och vita tangenter.
- B. Ett ackord är en benämning på 3 eller fler toner som klingar samtidigt. Dessa kan sättas ihop i nästan oändliga kombinationer, och kan beskrivas både med noter och bokstäver. **Om man med bokstäver ("ackordsymboler") skulle beskriva det ackord som nedan visas med blå/grå tangenter, vad skriver man för tecken då?**

- C. Många instrument kan bara spela en ton i taget, medan pianot ovan är lämpligt om man vill spela ackord. Ett annat instrument där man lätt kan spela ackord är gitarr. **Vad får man för ackord om man slår an dessa strängar?**

A _____

B _____

C _____